

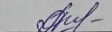
МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Марий Эл

МОУ "Исменецкая средняя общеобразовательная школа"

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора по УВР

 Созонова О.П.

Протокол № 1

от "31" августа 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор школы

 Созонов В.Л.

Приказ №

от "31" августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета

«Родной (марийский) язык»

для 10 класса среднего общего образования

на 2023-2024 учебный год

Составитель: Максимова Любовь Викторовна,
учитель русского языка и литературы,
марийского языка и литературы

с.Исменцы

2023 год

Х класс (34 шагат)

Умылтарымаш серыш

10 класслан паша программе марий йылме программе(2004 ий) негызеш возалтын. Тыгак федеральный стандарт дене келыштаралт толын.Тиде программын авторжо –филологий наука кандидат , пофессор З.В.Учаев ден Марий туныктышо институтын методистше Р.А.Малинина.

Чылаже 34 часов; арняште 1 шагат

Контрольный пашалан – 2шагат, ЙЛП– 2 шагат, теме-влакым тунемаш – 30 шагат.

Планым «Марий йылме программе 5-11 класслан» (ГОУ ДПО (ПК)С «Марий образований институт», 2004. негызеш ямдылыме.

Литератур:

«Марий йылме программе 5-11 класслан», Йошкар-Ола, 2004.

«Марий йылме» 10-11 класслан учебник, Йошкар-Ола, 2003.

Е.Н.Мустаев «Марий йылме. Стилистика», Йошкар-Ола,1995

З.В.Учаев «Марий йылме дене дидактический материал» 8-9 кл.,Йошкар-Ола, 1993.

Документын структурыжо.

Тиде паша программа тичмашлык документ.Тышке 5 раздел пура: умылтарымаш серыш,туныктымо тематический план, тунемме курсысо темын содержанияйже, йоча – шамычын шинчымашым налме требований, кучылтмо литератур.Паша программа тема – влакын содержанияйжым келгемден почын пуа да мыняр шагатым кажне теме дене эртараш шонымым рашемда.

Туныктымо предметын общий характеристикыже.

Марий йылме – тиде марий калыкын шочмо йылмыже, эн кугу уш-акыл поянлыкше. Тунемше тудын дене изинекак палыме лиеш. Шочмо йылмым тыршен тунемын, ўдыр-рвезе-влак илышлан кўлшў пенгыде умылымашым налыт, тыге уш-акылыштым шуарат да ончыкылык илышыштлан, пашаштлан кўлшў вийым школыштак погат. Тышеч раш: марий йылме школышто тунемме тыглай предмет огыл, тудын кўлешыже ятырлан кумда. Тўнжў – тудо ушан-чолга у тукумым куштымо ўшанле йўн. Йылмым палыде,шке шонымашым каласен пуаш ок лий. Раш, чаткан ойлымо веле кеч-кўмат сўрыстара, ен ден ен коклае кылым куштылемда. Тидым шотыш налынак, урок йочалан лывырге йылман, ушан-шотан лийын кушкашыже полшышаш.Сандене ятыр паша 10 классыште текст дене ышталтшаш. Орфографий могырымат ятыр йодыш рашемшаш. Ончыч тунемме ойлымаш ужаш – влак нерген келгемден, стилистика могырымат лончылен лекман. Теорий ден практикат чак кылдалтшаш.

Йылме лывыртыме пашат виян толшаш.: классыште тунемше кажне йоча шке шонымашым чаткан, литературно чын почын пуышаш.

Программын цельже: кыдалаш школан ямдылыме марий йылме программе – туныктымо пашаште тўн документ, тудо йоча-влаклан шочмо йылме нерген могай да мыняр шинчымашым, тудым кучылт моштымо усталыкым пуаш кўлым палемда. Программе предметын тўрлў ужашыжым тунемме радамым палемда, нунын коклае кылым класс гыч классыш пенгыдемден толаш йўным ышта.

Задачыже –влак:

1. йылмым икте-весе дене кучымо, ваш-ваш умылымо эн сай йӧн семын аклан, илыш-йӱлаште, тунеммаште да ончыкылык пашаште тудын дене пайдаланен моштымо у тукумым кушташ;
2. тидлан верч йылмын тӱн закон ден правилже-влак нерген пенгыде шинчымашым пуаш;
3. марий калыкын культурыжо дене палдарен, тудын сенымашыжым тӱзатен шукемден моштышо тукумым кушташ; тудо шочмо калыкын поро койыш-шоктыш да илыш-йӱла ойыртежым арален кодаш да шке ўмыр-пӱрымаштыже умбакыже шуаш ямде лийшаш.

Марий йылме дене ыштыме чыла пашам кум кугу тӱшкашке чумыраш лиеш. Нуно икте-весе дене ойыраш лийдымын кылдалт шогат:

1. йылме наукин негызшым тунеммаш, тыгодым фонетика, орфоэпий, мут поянлык, мут ышталтмаш, морфологий, синтаксис да стилистика нерген тӱн шинчымаш пуалтеш;
2. тунемше-влакын мутпогыштым чарныде ешарен-пойдарен толмаш; ойлымо да возымо годым грамматикым эскерыме усталыкыштым шуарымаш; литератур йылмын нормыжым тичмашын шукташ тыршымаш; шке шонымым чаткан каласкален да возен мошташ туныктымаш;
3. орфографий ден пунктуаций правилым сайын кучылт мошташ туныктымаш.

Туныктымын паша лектышыже.

10 классыште тунемше шинчымашым налме дене пырля, тудым моштен илышыште кучылтшаш.

Школышто туныктымо негызын негызше – тиде кызытсе марий литератур йылме, тудын тӱрлӧ сынан ойыртежже. Шочмо йылме чоткыдо кылдышан

Тематический план

№	Урок теме	Ша гат	Урокын типше	Пуышаш шинчымаш	Тергымаш, шке семын ыштыме паша	Йоча мом ыштышаш	Эртарыме кече
1.	Шочмо йылме.	1	Ушештарымаш				
2	Литератур йылме.			Мутланымаш	Словарно-орфографический паша	Шочмо йылмын кӱлешлыкше, шке шонымым каласен мошташ, литератур йылмын нормыж-влакым палаш, чын кутырен да	

		1	У темым тунеммаш			возен мошташ	
3. 4	Литератур йылмын түрлө стильже-влак. Диалог ден монолог.	1 1	Ушештарен иктешлымаш урок	Мутланымаш, тўшка паша	Тест	Тўрлө стиль ойыртежым пален да кучылт мошташ, диалог ден монологым чонен мошташ	
5. 6	Текст. Текстын түрлө лиймыже. Текстын темыже, планже, тўн шонымашыже.	1 1	Комбинированный урок	Мутланымаш, тўшка паша	Свободный диктант Текстым ужашлан шеледымаш.	Турло текстын ойыртежым пален мошташ, турло текстым чонен мошташ	
7 8	ЙЛП. Изложений але сочинений	2	Текст почеш паша	Индивидуальный да тўшка паша	Шарныме почеш возаш		
9 10	Мут поянлык да стиль ойыртем. Куэмалтше ойсавыртыш. Диалективизм.	1 1	Ушештарен у темым тунеммаш	Мутланымаш, тўшка паша	«4-ше уто» модыш	Синоним, антоним, руш мутым стильлан келшышын кучылт моштымаш, куэмалтше ойсавыртыш-влакым кучылт мошташ, турло мутер дене пайдаланымаш	
11 12	Орфографий ден пунктуаций правил-влак. Орфограмм-влак.	1 1	Ушештарен у темым тунеммаш	Тўшка да индивидуальный паша	Графический диктант	Нине правил-влак почеш возен мошташ, препинаний знак-влакым шынден мошташ	
13	Тергыме диктант.	1	Контрольный паша	Тўшка паша		Правил-влак почеш возен мошташ, препинаний знак-влакым шынден мошташ	

14 15	Мут ышталтмаш.	2	Ушештарен у темым тунеммаш	Тўшка да индивидуальный паша	Заданий-влак	Мут ышталтме йон-влакым сайын палаш, ик мут гыч вес мутым ыштен мошташ	
Морфологий да орфографий							
16 17	Лўм мут. Лўм мутын ед.числа ыҥже. Лица суффиксан лўм мут-влак. лўм мутын ныжылге каласыме формылаже.	1 1	Ушештарен у темым тунеммаш	Практике	Ойырен лукмо диктант	Шкет чотан лум мутын сказуемый дене кылдалтмыже, шуко чотышто кучылт мошташ	
18 19	Пале мутын стилистикыже. Чот мут. Иктешлыше чот мут-влак. Вончештарыме ыҥан чот мут-влак.	1 1	Ушештарен у темым тунеммаш	Практике, тўшка паша	Тест	Синоним да антоним пале мут-влакым кучылт мошташ, чот мут-влакым текстыште кучылт мошташ	
20 21	Олмештыш мут. Синоним олмештыш мут-влак.	2	Ушештарен у темым тунеммаш	Мутланымаш , тўшка паша	Ойырен лукмо диктант	Олмештыш мут-влакым чын кучылт мошташ	
22 23	Глагол. Глаголын жап формыжо-влак. Синоним да антоним глагол-влак. Глаголын формыжо-влак.	2	Ушештарен у темым тунеммаш	Тўшка да индивидуальный паша	Паша-влак	Ик шомакым пачаш-пачаш каласкалыме годым синоним-влакым кучылт мошташ	
24	Наречий. Синоним да антоним наречий-влак.	1	Ушештарен у темым тунеммаш	Тўшка паша	Паша -влак	Нуным текстыште кучылт мошташ, нунин дене текстым чонен мошташ	
25	Кўэмалтше савыртыш гыч лийше наречий-влак.	1	Ушештарен у темым тунеммаш	Индивидуальный да тўшка паша	Йодышлан вашмут		

26	Причастий	1	Ушештарен у темым тунеммаш	Индивидуальный да тўшка паша. Практике.	Паша-влак	Ойлончышто причастийым чын муын ойырен мошташ	
27	Деепричастий	1	Ушештарен у темым тунеммаш	Индивидуальный да тўшка паша. Практике.	Паша-влак	Ойлончышто деепричастийым чын муын да ойырен мошташ.	
28	Онартыш мутын йылмым сӧрастарыме куатше.	1	Ушештарен у темым тунеммаш	Практике	Мутер диктант	Онартыш мут-влакым турло текстыште кучылт мошташ.	
29 30	Служебный ойлымаш ужаш-влак.	2	Ушештарен у темым тунеммаш	Практике	Ойырен лукмо диктант	Ойлымо да возымо годым нунын дене пайдаланен моштымаш	
31	Иктешлыше тергыме диктант	1	Контрольный паша	Тўшка паша	Диктант	Шинчымашым тергымаш	
32 33 34	Йонгылышым тӧрлымаш, Иктешлымаш урок	4	Йонгылышым тӧрлымаш	Тўшка паша	Йонгылышым тӧрлымаш	Йонгылыш деч коранын возымаш	